RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Euroopan unionin osarahoittama

Hyvinvointilainsäädäntö ja sen valvonta

Terhi Jääskeläinen

erityisasiantuntija

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

2.2.2026

Kalojen hyvinvointikoulutus ammattilaisille

Kaloja koskevat eläinsuojelusäädökset

- Eläinten hyvinvointilaki (693/2023)
- Valtioneuvoston asetus viljeltävien kalojen suojelusta (812/2010)
- Valtioneuvoston asetus eläimille tehtävistä toimenpiteistä ja keinollisen lisäämisen menetelmistä (1165/2023)
- Lopetusasetus = Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä, koskee kaloja vain hyvin rajoitetusti

- Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006)
- Eläinkuljetusasetus kaupallisiin kuljetuksiin liittyen = Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana

Viranomaiset

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM)

Ruokavirasto

Valtioneläinlääkärit

Rajaeläinlääkärit

Tarkastuseläinlääkärit

Paikalliset viranomaiset

Kunnaneläinlääkärit

Terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija

Poliisi

Tulli (1.1.2024 ->)

Kaloja koskevat valvonnat

- Kalanviljelylaitoksilla tehtävien hyvinvointivalvontojen tarkoituksena on selvittää, täyttyvätkö vähimmäisvaatimukset:
  - kalojen pidossa
  - hoidossa
  - kohtelussa ja käsittelyssä (ml. lopetus)

- Valvontasuunnitelman mukaista, säännöllistä valvontaa (terveys ja eläintautiseuranta)
- Valvonta-asetuksen perusteella ilman epäilyä (tuotantoeläimille)
- Epäilyyn perustuvaa valvontaa
- Hyvinvoinnin otantavalvonnat alkamassa lähivuosina

Hyvinvointivalvonnat

- Päivitetty valvontaohje ja lomake julkaistu kesäkuussa 2025
  - Löytyvät Ruokaviraston nettisivuilta
- 4 osa-aluetta
  - Pitopaikan yleiset vaatimukset
  - Laitteet ja välineet
  - Veden laatu
  - Hyvinvoinnista huolehtiminen

Pitopaikan yleiset vaatimukset

- Pitopaikan soveltuvuus ja turvallisuus
- Pitopaikan ja laitteiden puhtaudesta huolehtiminen
- Kalojen karkaamisen ehkäisy ja luonnonvaraisilta eläimiltä suojaaminen
  - Huomioidaan myös luonnonvaraisten eläinten auttamisvelvollisuus, jos ne ovat jääneet kiinni suojauksiin

Laitteet ja välineet

- Laitteiden ja välineiden turvallisuus
- Hälytysjärjestelmät:
  - Laitteet, joista eläinten terveys ja hyvinvointivointi ovat riippuvaisia
  - Happipitoisuuden mittaus kiertovesijärjestelmissä
- Ruokintalaitteet

Veden laatu

- Veden laadun tarkastaminen riittävän usein
  - Vähintään happipitoisuus, lämpötila ja happamuus

- Kalojen eritteiden ja aineenvaihduntatuotteiden määrä vedessä ei ole liian korkea

Hyvinvoinnista huolehtiminen 1/2

- Eläinten hoitajan pätevyys
- Pitopaikan ja hyvinvoinnin tarkastaminen
- Sairaiden ja vahingoittuneiden kalojen hoito
- Kalojen hoito ja käsittely
- Kipua aiheuttavat toimenpiteet

Hyvinvoinnista huolehtiminen 2/2

- Kasvatustiheys
- Rehu
- Epänormaali käyttäytyminen
- Kirjanpito; kuolleet ja lääkinnälliset hoidot
- Tainnutus ja lopetus

Uusia asioita, mitä tulossa?

- Kansallinen ja EU-tason lainsäädäntö tulee muuttumaan
  - Kala-asetuksen päivittäminen
  - EU-asetusten päivittäminen/uusia asetuksia
    - Komission Fact Finding missiot

- Eurcaw Aqua eli vesieläinten hyvinvoinnin referenssikeskus

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos!

Terhi Jääskeläinen

terhi.jaaskelainen@ruokavirasto.fi

Euroopan unionin osarahoittama